

Sygn.akt III AUa 902/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSA Maria Jolanta Kazberuk

Sędziowie : SA Barbara Orechwa-Zawadzka

: SO del. Elżbieta Krupińska (spr.)

Protokolant : Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2013 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku Z. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 czerwca 2012 r. sygn. akt III U 173/12

zmienia zaskarżony wyrok w pkt. I i oddala odwołanie.

Sygn.akt: III AUa 902/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 3 lutego 2012 roku odmówił Z. W. przeliczenia i ustalenia nowej wysokości emerytury z zastosowaniem nowej kwoty bazowej do ustalenia części socjalnej świadczenia .

W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy podnosił ,iż emerytura wnioskodawczyni została przyznana po ukończeniu 60 roku życia, na mocy decyzji z 18 lipca 2011 roku , od 1 maja 2011 roku i w tej dacie wnioskodawczyni nie podlegała ubezpieczeniu co najmniej przez 30 miesięcy od daty przyznania wcześniejszej emerytury nauczycielskiej. Dlatego wysokość emerytury została ustalona na podstawie art. 183 ust.1 w zw. z art. 53 ust.3 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (j. t. Dz. U. z 2009 r. Nr 153 , poz. 1227 ze zmianami).W ocenie organu rentowego przy przyznawaniu emerytury w decyzji z 18 lipca 2011 roku , brak było podstaw do zastosowania nowej kwoty bazowej do części socjalnej świadczenia na podstawie art53ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach , gdyż odwołująca od dnia nabycia uprawnień do wcześniejszej emerytury do dnia przyznania emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego podlegała ubezpieczeniu przez 24 miesiące zamiast wymaganych ustawą 30 miesięcy .

Zdaniem ZUS wniosek Z. W. z 25 listopada 2011 roku o wyliczenie wysokości emerytury i uwzględnienie w części socjalnej aktualnej kwoty bazowej , w związku z przepracowaniem 30 miesięcy , nie mógł być rozpoznany pozytywnie

w zaskarżonej decyzji z 3 lutego 2012 roku, bowiem żądanie to mogło być uwzględnione - zgodnie z dyspozycją art. 57 ust 4 - tylko na etapie przyznawania świadczenia, a nie później po uzupełnieniu tego okresu do brakujących 30 miesięcy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła Z. W., podnosząc, iż w maju 2011 roku podczas składania wniosku o emeryturę, została wprowadzona w błąd przez pracownika ZUS, który poinformował ją, że osoby urodzone po 31.12.1948 roku nie mogą ubiegać się o przeliczenie emerytury nabytej po ukończeniu 60 lat i wykazaniu podlegania ubezpieczeniu co najmniej przez 30 miesięcy na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach. Dlatego już wówczas w maju 2011 roku złożyła wniosek o emeryturę mimo, że w tej dacie nie podlegała ubezpieczeniu przez co najmniej 30 miesięcy.

W tej sytuacji wnioskodawczyni wносиła o anulowanie decyzji o przyznaniu emerytury z 18 lipca 2011 roku, jako będącej następstwem błędnego pouczenia udzielonego odwołującej przez pracownika organu rentowego i przyznanie emerytury z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej w jej części socjalnej.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie jako bezzasadnego, podnosząc, iż nie można „anulować” decyzji z 18 lipca 2011 roku, bowiem została ona wydana na skutek wniosku odwołującej z 31 maja 2011 roku i zgodnie z art. 116 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wniosek o emeryturę lub rentę może być wycofany, jednakże nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji. W niniejszej sprawie termin ten już minął, dlatego decyzja ta uprawomocniła się.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z 18 czerwca 2012 roku w punkcie I zmienił zaskarżoną decyzję i do wyliczenia 80 % emerytury Z. W. obliczonej na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przyjął kwotę 2.931,30 zł, zaś w punkcie II wniosek zgłoszony na rozprawie w dniu 18 czerwca 2012 roku w zakresie przeliczenia kapitału początkowego przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych do rozpoznania.

Zdaniem Sądu interpretacja art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wskazuje, iż zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury po ukończeniu 60 lat, zawsze może wnosić o przeliczenie później przyznanej emerytury w jej części socjalnej od nowej kwoty bazowej z dnia złożenia wniosku o przeliczenie emerytury, jeżeli podlegał ubezpieczeniu społecznemu przez co najmniej 30 miesięcy, bowiem art. 53 ust. 4 nie określa konkretnego wieku osoby zainteresowanej do którego można go stosować. Ponadto – zdaniem Sądu kłóci się z poczuciem sprawiedliwości sytuacja w której wniosek o przyznanie emerytury zgłoszony został przez ubezpieczonego przedwcześnie, to jest przed upływem owych 30 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu po przyznaniu świadczenia i tylko z tego powodu osoba ta nie uzyska nowej kwoty bazowej do części socjalnej, zaś osoba, która taki wniosek złoży później (po przepracowaniu 30 miesięcy) nabydzie prawo do wyliczenia emerytury na korzystniejszych zasadach (z nową kwotą bazową).

Apelację od powyższego wyroku w pkt. 1 złożył organ rentowy zarzucając mu:

- naruszenie prawa procesowego, to jest art. 233 w zw. z art. 232k.p.c. wyrażające się w przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów albowiem Sąd dał wiarę oświadczeniom wnioskodawczyni, że doszło do wprowadzenia w błąd przez pracowników pozwanego, pomimo braku materiału dowodowego na tę okoliczność, co z pewnością miało wpływ na treść wydanego orzeczenia,

- naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 6 k.c. i błędne uznanie, że niewłaściwe pouczenie czy też niedoinformowanie przez pracowników ZUS miało wpływ na wysokość świadczenia,

- naruszenie art. 108 w zw. z art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez nieuwzględnienie faktu, iż świadczenia są przyznawane na wniosek osoby zainteresowanej, zaś złożenie tego wniosku obliuguje organ rentowy do jego rozpoznania zgodnie z obowiązującymi przepisami,

- naruszenie art. 53 ust. 3 i 4 w zw. z art. 183 w zw. z art. 129 ustawy o emeryturach i rentach przez błędną subsumcję i niewłaściwe przyjęcie, że wnioskodawczyni ma prawo do przyznania świadczenia z zastosowaniem nowej kwoty bazowej do części socjalnej i błędnym uznaniu, iż w dacie wniosku odwołująca przepracowała co najmniej 30 miesięcy.

Wskazując na powyższe wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. 1 i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wartość przedmiotu zaskarżenia wskazywał na kwotę 1142 zł (k. 53).

Z. W. w odpowiedzi na apelację wносиła o jej oddalenie jako nieuzasadnionej (k. 56-57).

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje;

Apelacja była uzasadniona, dlatego zaskarżony wyrok podlegał zmianie.

W przedmiotowej sprawie należało w pierwszej kolejności ustalić stan faktyczny, gdyż jego prawidłowe ustalenie i przedstawienie determinuje prawidłowe rozstrzygnięcie.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego stan faktyczny przedstawia się następująco;

Z. W. jest urodzona (...), 60 lat ukończyła więc 30 maja 2011 roku.

Od 1 września 2002 roku miała przyznaną wcześniejszą emeryturę nauczycielską na mocy decyzji z 23 października 2002 roku (k. 56 tom II akt ZUS), którą otrzymywała.

Po przyznaniu świadczenia skarżąca podjęła zatrudnienie, dlatego organ rentowy kolejnymi decyzjami przeliczał emeryturę z tytułu wzrostu wymiaru udowodnionych okresów składkowych.

W dniu 31 maja złożyła wniosek o przyznanie emerytury w związku z ukończeniem 60 roku życia, dlatego organ rentowy decyzją z 18 lipca 2011 roku na podstawie art. 24 ust. 1a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (j.t; Dz. U z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm) zwanej dalej ustawą przyznał odwołującej emeryturę od 1 maja 2011 roku, ustalając jej wysokość na podstawie art. 183 ust. 1 ustawy. Zgodnie z tym przepisem emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 r., z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46 lub 50, o ile osoba ta nie była członkiem otwartego funduszu emerytalnego albo złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2009, wynosi:

80 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz 20 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26.

Należy zauważyć, iż emerytura wnioskodawczyni przyznana po ukończeniu 60 lat, na mocy decyzji z 18 lipca 2011 roku, obliczona na podstawie art. 53 ustawy została ustalona z uwzględnieniem art. 21 ust. 2 pkt. 1 ustawy o emeryturach i rentach w myśl którego podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która miała ustalone prawo do emerytury wcześniejszej stanowi podstawa wymiaru tej wcześniej przyznanej emerytury w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury.

Zgodnie natomiast z art. 53 ust. 3 cytowanej ustawy emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 2 oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Przy czym przepisu ust. 3 art. 53 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Pozostaje poza sporem , iż wnioskodawczyni od dnia nabycia uprawnień do wcześniejszej emerytury do dnia przyznania emerytury z tytułu ukończenia 60 lat , podlegała ubezpieczeniu społecznemu przez 24 miesiące , zamiast wymaganych przepisem art.53 ust. 4 - 30 miesięcy.

W tej sytuacji wysokość świadczenia ustalonego na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej organ rentowy obliczył w ten sposób , że do części emerytury wynoszącej 24 % kwoty bazowej przyjął kwotę bazową w wysokości obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku o przyznanie wcześniejszej emerytury, to jest 1775,89 zł , natomiast do części emerytury za udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe zastosowano podstawę wymiaru wcześniej przyznanej emerytury , w wysokości uwzględniającej waloryzację do 1 marca 2011 roku.

Sposób obliczenia wysokości emerytury na podstawie art. 26 jak również na podstawie art. 53 został szczegółowo przedstawiony w treści decyzji w jej pkt. II.

Organ rentowy zawiesił wypłatę emerytury , albowiem okazała się świadczeniem mniej korzystnym niż wcześniejsza emerytura.

Z. W. w dniu 25 listopada 2011 roku złożyła wniosek o przyznanie emerytury od 60 roku życia oraz jej ustalenie w oparciu o art.53 ust.4 ustawy o emeryturach i rentach(k.29 akt ZUS).

Organ rentowy decyzją 3 lutego 2012 roku , rozpoznając wniosek , odmówił przeliczenia i ustalenia nowej wysokości emerytury w oparciu o powyższy przepis podnosząc, iż wyliczenie wysokości emerytury z uwzględnieniem części socjalnej od aktualnej kwoty bazowej możliwe było przy przyznawaniu świadczenia . Wskazywał też na brak podstawy prawnej umożliwiającej ponowne obliczenie części socjalnej świadczenia po przepracowaniu co najmniej 30 miesięcy po przyznaniu świadczenia (k. 36 załączonych akt ZUS).

Należy więc zauważyć, iż spór w niniejszej sprawie dotyczy prawa Z. W. do przeliczenia części świadczenia zgodnie z art.53 ust 4 ustawy w części socjalnej od nowej kwoty bazowej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego odwołująca najpóźniej w dacie doręczenia decyzji z dnia 18 lipca 2011 r. miała pełną świadomość co do tego w jakiej wysokości kwotę bazową przyjęto do obliczenia emerytury i mogła zaskarżyć przedmiotową decyzję, ponieważ została doręczona wnioskodawczyni , zawierała pouczenie o sposobie i terminie złożenia odwołania do sądu oraz o tym ,że po upływie miesiąca od dnia jej doręczenia- w razie niezaskarżenia- stanie się prawomocna (k. 18 załączonych akt ZUS) .

Z. W. nie odwołała się od decyzji z 18 lipca 2011 roku , jak również nie wycofała wniosku o emeryturę do dnia uprawomocnienia się decyzji, mimo pouczenia o takiej możliwości zawartego w punkcie 5 wniosku o emeryturę (informacja –k. 5 zał. akt ZUS) . Wobec tego decyzja o przyznaniu emerytury uprawomocniła się i od tej daty występuje w obrocie prawnym ze wszystkimi konsekwencjami mającymi wpływ w sferze nabycia świadczenia i jego wypłaty.

W tym miejscu należy podkreślić odrębność nabycia prawa do świadczenia od jego wypłaty i zauważyć, że są to instytucje regulowane odrębnymi przepisami, mające różne znaczenie w obrocie prawnym. O nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych , przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie - art. 129 ust. 1 ustawy, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wynika stąd, że istnienia prawa do świadczeń, wiążące się ze spełnieniem warunków nabycia tego prawa nie można utożsamiać z przyznaniem świadczenia. Jakakolwiek wątpliwość w tym zakresie została usunięta przez Sąd Najwyższy, który stwierdził, że przyznaniem świadczenia jest ustalenie prawa do jego pobierania, a więc wypłaty (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1989 r., III UZP 11/89, OSNCP 1990 nr 6, poz. 72 i wcześniejszą uchwałę z dnia 10 sierpnia 1988 r. III UZP 22/88, OSNCP 1989 nr 12, poz. 194). Pogląd ten zachował aktualność, a jego przyjęcie oznacza, że ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu

świadczenia. Potwierdza to zresztą praktyka, gdyż prawo do świadczenia rzadko pokrywa się z jego wypłatą. Spełnienie warunków do świadczenia nie może nastąpić, jeśli nie zostanie złożony przez osobę zainteresowaną stosowny wniosek.

Odnosząc powyższe rozważania do treści decyzji z 18 lipca 2011 roku Sąd Apelacyjny stwierdza, że decyzja ta zobowiązuje organ rentowy do podjęcia wypłaty emerytury odwołującej.

Decyzja ta oznaczała więc potwierdzenie spełnienia przez ubezpieczoną w wymienionym okresie warunków do uzyskania prawa do emerytury oraz rozstrzygała o przyznaniu świadczenia, a także określała początkową datę jego wypłaty (k.18 zał. akt).

Należy wskazać na utrwalone stanowisko judykatury zgodnie z którym prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego powstaje z urzędu, a decyzja organu rentowego ma jedynie charakter deklaratoryjny, to samo spełnienie się przesłanek warunkujących prawo do świadczenia in abstracto nie stanowi postawy do wypłaty świadczenia. Podstawę taką stanowi wniosek o przyznanie, a następnie wypłacenie świadczenia, tak więc niewątpliwie ustawodawca przypisał decydującą rolę woli uprawnionego, który nawet jeżeli spełnia przesłanki nabycia prawa do świadczenia nie musi z niego korzystać. Konsekwencją tego jest to, że dopiero złożenie wniosku o świadczenie powoduje obowiązek jego wypłaty (wyrok Sądu Najwyższego z 10. 02. 2012 r., II UKN 146/11, LEX Nr 1166987).

Tak więc odwołująca miała wpływ na swoją sytuację prawną i faktyczną i tylko od niej zależało czy i w jakim momencie złoży wniosek o emeryturę przyznaną po ukończeniu 60 lat, zaś w przypadku obliczenia tej emerytury w niekorzystnej wysokości czy ten wniosek wycofa czy też nie . W ocenianym stanie faktycznym o dacie zgłoszenia wniosku o emeryturę zadecydowała wola wnioskodawcy. Podobnie odwołująca mogła zadecydować o jego wycofaniu wobec niekorzystnej wysokości emerytury. Organ rentowy nie ma obowiązku ani możliwości indywidualnego informowania wszystkich zainteresowanych o przysługujących im uprawnieniach w zakresie zmian w wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a zwłaszcza takich, które wymagają szczegółowej analizy dokumentów, chyba że sam zainteresowany wystąpi z takim żądaniem.

Wprawdzie zgodnie z przepisem art. 61 ust. Konstytucji RP obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne i nie ulega wątpliwości, że prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności instytucji zabezpieczenia społecznego, do jakich należy Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Treść konstytucyjnego prawa do informacji została skonkretyzowana w ust. 2 tego przepisu, zgodnie z którym prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu. Z przytoczonych przepisów wynika jasno, że przez prawo obywatela do uzyskiwania informacji rozumieć należy możliwość zwrócenia się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z żądaniem udzielenia informacji i obowiązek ZUS jej udzielenia. Dotyczy to jednak sfery działalności tej instytucji. Przepis art. 61 Konstytucji RP został zamieszczony w grupie przepisów "wolności i prawa polityczne" i realizuje zasadę udziału obywateli w życiu publicznym oraz sprawowaniu społecznej kontroli. Nie można natomiast rozumieć prawa do informacji przewidzianego w art. 61 Konstytucji jako obowiązku udzielania przez wszelkie organy władzy publicznej i inne wskazane w tym przepisie podmioty, o ich prawach (obowiązках) wszelkiej informacji wszystkim potencjalnie zainteresowanym z urzędu. Byłoby to nie tylko organizacyjnie i finansowo nadmiernym obciążeniem podmiotów, których działanie winno cechować racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi, ale także sprzeczne z zasadą pomocniczości sformułowaną w preambule Konstytucji.

Uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego, w tym prawo do emerytury są wyczerpująco uregulowane w przepisach powszechnie obowiązującego prawa. Jedną z zasad demokratycznego państwa prawnego jest wymóg jawności prawa, rozumiany w ten sposób, że akty prawne obowiązują dopiero po ich ogłoszeniu w stosownym organie promulgacyjnym i upływie *vacatio legis*, tak, aby zainteresowane podmioty miały możliwość i czas na zapoznanie się z obowiązującym stanem prawnym. Dotyczy to zarówno obowiązków nakładanych na rozmaite podmioty, jak i przysługujących im uprawnień. W związku z zasadą jawności prawa obowiązuje również zasada: "nieznajomość prawa szkodzi", podkreślająca, że osoby uczestniczące w obrocie prawnym powinny wykazać

się aktywnością w ustalaniu swojej sytuacji prawnej (między innymi poprzez wsparcie fachowych doradców oraz zwracanie się z pytaniami do podmiotów określonych w art. 61 Konstytucji). W odniesieniu do ubezpieczonej jest to tym bardziej uzasadnione, że art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych statuuje jedynie możliwość przejścia na emeryturę, pozostawiając w tej mierze decyzję samej zainteresowanej.

W takiej sytuacji wyprowadzanie z art. 61 Konstytucji obowiązku ZUS informowania wszystkich potencjalnie zainteresowanych o możliwości złożenia wniosku o konkretne świadczenie ubezpieczeniowe, w tym o np. emeryturę, a także dacie w jakiej należy to uczynić nie ma uzasadnienia. Tego rodzaju stanowisko zostało wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 5. 03. 2008 r. , OSNP 2009/11/157 i znajduje również zastosowanie w niniejszej sprawie.

Reasumując osobą uprawnioną do emerytury w rozumieniu ustawy jest osoba, która spełnia wszystkie przesłanki nabycia prawa do tego świadczenia i której prawo do emerytury zostało ustalone decyzją organu rentowego, nawet jeśli prawo to uległo zawieszeniu np. z powodu kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy bez rozwiązania stosunku pracy. Ponadto w w art. 4 ustawy o emeryturach i rentach w wyjaśnieniu znaczenia użytych w ustawie określeń brak jest definicji osoby uprawnionej do świadczeń. Pewną wskazówką interpretacyjną może być jedynie zawarta w pkt 1 przepisu definicja emeryta, zgodnie z którą emerytem jest osoba mająca ustalone prawo do emerytury. Już jednak tak skonstruowana definicja tego pojęcia wskazuje na to, że ustawodawca wiąże status emeryta z formalnie ustalonym prawem do emerytury, a nie faktycznym pobieraniem świadczenia. Staje się to zrozumiałe, jeśli sięgniemy do dalszych unormowań ustawy. W myśl bowiem art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach prawo do świadczeń określonych w tym akcie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia. W świetle art. 83 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń ustalenie prawa do świadczeń wymaga jednak deklaratywnej decyzji organu rentowego indywidualizującej to prawo, wydawanej - zgodnie z art. 116 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach - na wniosek osoby zainteresowanej. Przymiotu osoby uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy nie pozbawia jednak ubezpieczonego fakt zawieszenia prawa do tego świadczenia. Zawieszenie bowiem prawa do emerytury nie oznacza zaś pozbawienia (nawet przejściowo) uprawnień do tego świadczenia, a jedynie de facto wstrzymanie jego wypłaty na pewien czas.

Skoro emerytura Z. W. została przyznana i decyzja w tym przedmiocie uprawomocniła się wobec jej niezaskarżenia, to żądanie dotyczące anulowania tejże decyzji z 18 lipca 2011r . przyznającej świadczenie jako niekorzystnej nie mogło wyrzucić oczekiwanego przez odwołującą skutku prawnego wobec tych wszystkich okoliczności i powodów omówionych powyżej.

Poza sporem pozostaje , iż wnioskodawczyni od dnia nabycia uprawnień do wcześniejszej emerytury do ustalenia nowej emerytury podlegała ubezpieczeniu przez 24 miesiące . Zatem ustalenie części socjalnej nowej emerytury w decyzji z 18 lipca 2011roku nie mogło nastąpić na podstawie przepisu art.53ust.4 ustawy o emeryturach i rentach.

Zaskarżona decyzja z 3 lutego 2012 roku (k.36 akt ZUS) jest decyzją przeliczającą.

W tym miejscu należy wskazać na uchwałę Sądu Najwyższego podjętą w składzie 7 sędziów z 10 września 2009 roku(I UZP 6/09 ,OSNP 2010/5-6/72), zgodnie z którą kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U . z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) przez osobę mającą ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, która podlegała co najmniej trzydzieści miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 tej ustawy). Z powyższego oraz z rozważań zamieszczonych wcześniej wynika , iż emerytura wnioskodawczyni została już ustalona wcześniejszą decyzją z 18 lipca 2011 roku , lecz wówczas odwołująca nie spełniała warunków do zastosowania art. 53 ust.4 ustawy . Dlatego zmiana zaskarżonej decyzji z 3 lutego 2012 roku została dokonana przez Sąd Okręgowy z naruszeniem treści art. 53ust.3 i 4.

Z treści powyżej cytowanej uchwały wynika także , iż przepis art. 53 ust. 4 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie ma samodzielnego znaczenia, gdyż ściśle łączy się z przepisem ust. 3 i

zastosowanie obu odnosi się tylko do części socjalnej emerytury, albowiem ustawodawca tylko taki zakres ich działania wyraźnie zastrzegł w art. 53 ust. 1 pkt 1. Przepis ust. 4 wyłącza więc jedynie regułę, że nowej kwoty bazowej nie stosuje się do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 4).

Ponadto Sąd Najwyższy zaakcentował, że przepisy art. 53 i art. 110 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dotyczą niezależnych regulacji ustawy emerytalnej, których sensu nie można korygować przez wzajemnie odwoływanie się jednej do drugiej. Art. 53 nie dotyczy ustalania podstawy wymiaru emerytury i już tylko w tym znaczeniu jest rozłączny z art. 110. Między przepisami art. 53 i art. 110 nie ma zależności ogólnej i szczególnej. Zatem tryb z art. 53 odnosi się do ustalania emerytury, zaś tryb z art. 110 ustawy dotyczy przeliczania podstawy wymiaru emerytury już przyznanej a nie do emerytury dopiero ustalonej. Samodzielne znaczenie i odrębne funkcje art. 53 i art. 110 nie pozwalają aprobować wykładni opartej na założeniu, że art. 53 ust 4 stanowi przepis szczególny do art. 110 i w konsekwencji uprawnia do obliczenia wysokości później ustalonej emerytury (nowej) według kwoty bazowej z daty wniosku zarówno w części socjalnej, jak i w części stażowej emerytury. Przy takiej wykładni wskazana odrębność obu przepisów potwierdzałaby raczej stanowisko, że przy stosowaniu art. 53 ust. 4 nie można by rezygnować z warunków z art. 110.

Przedstawione rozważania utwierdzają w przekonaniu, iż wnioskodawczyni mogła przy przyznawaniu emerytury w związku z ukończeniem 60 lat, na podstawie art. 53 ust.3 i 4 w związku z ust.1pkt1 ustawy, uzyskać zmianę kwoty bazowej w części socjalnej emerytury po nabyciu uprawnień do wcześniejszej emerytury, której podstawę wymiaru wskazała za podstawę wymiaru emerytury, po wykazaniu podlegania co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu. Nie mogła tego skutku osiągnąć składając wniosek o przeliczenie świadczenia już przyznanego wcześniejszą decyzją z 18 lipca 2011r., bowiem inną czynnością jest ustalenie wysokości świadczenia przy jego przyznawaniu a inną ponowne ustalenie jej wysokości w oparciu o uregulowania szczególne w zakresie przeliczenia.

Nie można zaaprobować także zmiany zaskarżonego wyroku dokonanej przez Sąd Okręgowy w pkt 1 z powołaniem się na zasady sprawiedliwości społecznej, czy też inne klauzule generalne, bowiem w judykaturze utrwalony jest pogląd o braku podstaw do stosowania owych zasad w sporach z zakresu ubezpieczeń społecznych. W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2005 r., III UK 120/05(OSNP 2006 nr 21-22, poz. 338) wykluczono możliwość wykładania przepisów prawa ubezpieczeń społecznych z uwzględnieniem reguł słuszności (zasad współżycia społecznego). Podobnie w wyroku z dnia 23 października 2006 r., I UK 128/06 (OSNP 2007 nr 23-24, poz. 359) Sąd Najwyższy stwierdził, że do złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się ani art. 5 k.c., ani art. 8 k.p., ponieważ przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego.

Mając na uwadze powyżej przytoczone okoliczności i wskazywane przepisy należało zmienić zaskarżony wyrok w pkt 1 na podstawie art. 386§1 k.p.c.